

Causes de finalització dels acolliments en família extensa a l'Alt Penedès 2014-2022. Propostes de millora en la intervenció psicopedagògica

Autor: Pere Rus Gómez

**Treball Final
Màster Universitari de Psicopedagogia**

**Tutora: Andrea Jardí Ferré
Directora: Maite Fernández Ferrer**

Curs 2021-2022 – 2n Semestre

JUSTIFICACIÓ I PLANTEJAMENT (1)

MOTIVACIÓ I INTERÈS DE LA RECERCA

Interès personal, acadèmic, professional i social:

- Formació i experiència professional: Educador i Treballador Social (infància i adolescència)
- Lloc de treball: Equip d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA) de l'Alt Penedès
- Pràcticum del Màster de Psicopedagogia: Servei d'Integració en Família Extensa (SIFE) de l'Alt Penedès

DEFINICIÓ DEL PROBLEMA

Acolliment en Família Extensa (AFE): mesura de protecció més beneficiosa (evita institucionalització i desarrelament de territori i família d'origen, i proporciona continuïtat en història de vida i identitat)

Percepció inicial:

- Tendència generalitzada a institucionalització (acolliment residencial)
- Manca de disponibilitat de famílies alienes acollidores
- Índex reduït de retorn amb les progenitores

Situació problemàtica per al benestar i qualitat de vida de les menors com a col·lectiu vulnerable (valor social)

Recerca en AFE escassa (necessària)

JUSTIFICACIÓ I PLANTEJAMENT (2)

CONTEXT

Situació actual (pertinent):

- 2010: Llei 14/2010, del 27 de maig, dels Drets i les Oportunitats en la Infància i l'Adolescència (LDOIA)
- 2012: Projecte «La meva família m'acull»
- Setembre de 2014: SIFE Alt Penedès

Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (**SEAIA**) format per EAIA i SIFE

Dependència:

- Orgànica: de Consell Comarcal de l'Alt Penedès (CCAP)
- Tècnica: de Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA)

OBJECTIUS

- Evolució dels AFE a Catalunya i a l'Alt Penedès 2014-2022
- Perfil de les familiars acollidores i de les menors acollides
- Causes de finalització dels AFE
- Propostes d'intervenció psicopedagògica amb els AFE (perspectiva preventiva i comunitària)

JUSTIFICACIÓ I PLANTEJAMENT (3)

HIPÒTESI

Causes i factors de risc de **finalització dels AFE**: més relació amb variables associades a **acollidores** i acollides que a progenitores i el procés d'acolliment

COMPROMÍS ÈTIC I SOCIAL

Perspectiva de gènere en la recerca: llenguatge no sexista i citació bibliogràfica

Protecció de dades

Estudi:

- Rellevant i innovador: 1a recerca sobre AFE a comarca i 1a que estudia sistemàticament tota la població i analitza exhaustivament múltiples variables a partir d'indicadors i factors de risc
- Representatiu: Alt Penedès segueix en bona mesura la tendència de Catalunya
- Útil i beneficiós: aporta informació valuosa i resultats significatius. Major comprensió de l'AFE pot generar canvis i millores en pràctiques professionals i en benestar i qualitat de vida de menors i famílies

FONAMENTACIÓ TEÒRICA

MARC NORMATIU I COMPETENCIAL

Llei 14/2010 (LDOIA): sistema català d'atenció a la infància i l'adolescència

Ordre BSF/331/2013: indicadors de desemparament i factors de risc i de protecció (diagnòstic)

MARC CONCEPTUAL

Desemparament: «els manquen els elements bàsics per al desenvolupament integral de la personalitat, sempre que per a llur protecció efectiva calgui aplicar una mesura que impliqui la separació del nucli familiar» (LDOIA, article 105)

Finalització dels AFE per:

- Majoria d'edat
- Retorn amb les progenitores
- **Ruptura:** canvi de mesura de protecció no planificat, que respon a situacions imprevistes i no desitjades
 - **Concepció àmplia:** inclou els canvis promoguts per propostes tècniques del SIFE (considerats no planificats)
 - **Concepció restringida:** només inclou els canvis per voluntat de l'acollidora o l'adolescent (considerant les propostes tècniques com a canvis planificats)

METODOLOGIA (1)

DISSENY DE LA INVESTIGACIÓ

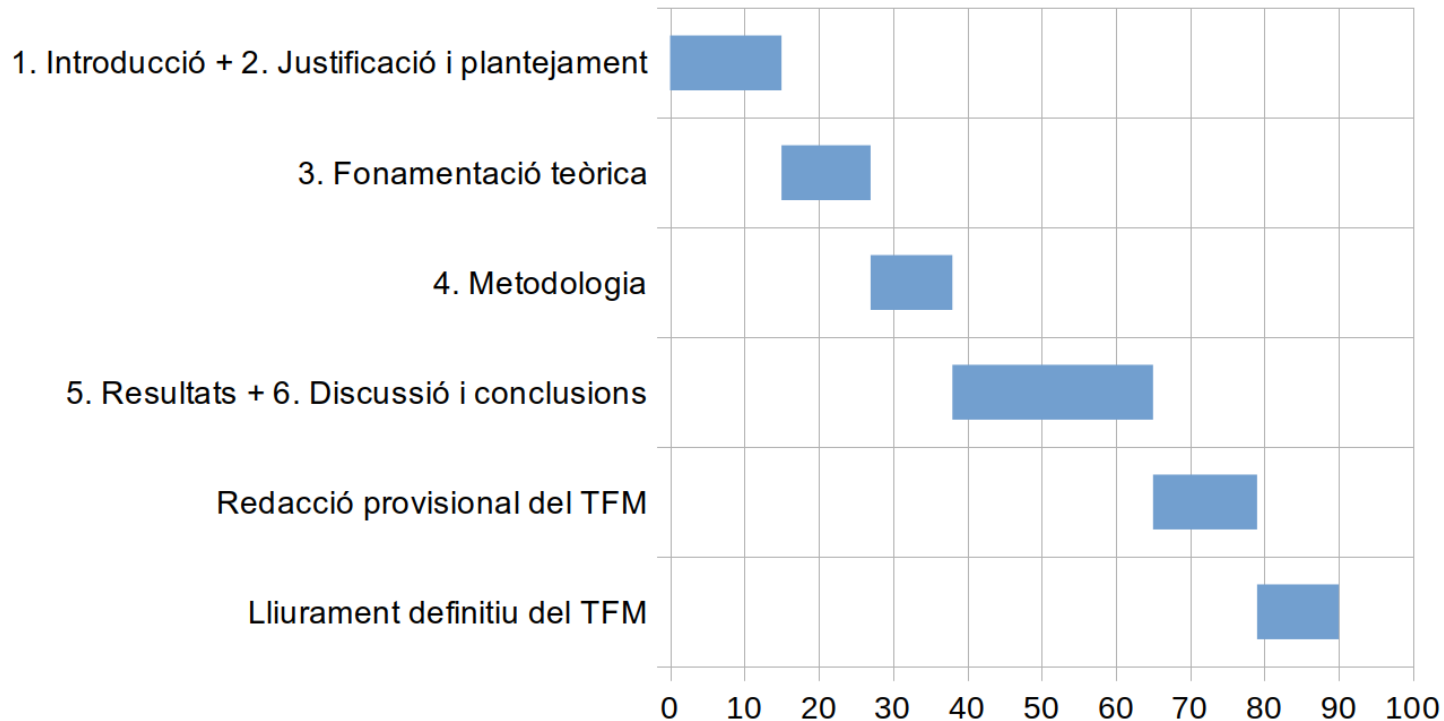
Estudi empíric de tendència o sèries temporals

Perspectiva mixta concurrent: quantitativa i qualitativa

Metodologia ex-post-facto o no experimental: anàlisi descriptiva i comparativa i interpretativa dels resultats

Procés d'investigació: 16 març – 13 juny 2022

Diagrama de Gantt 1. Temporització de les fases de la investigació (durada en dies)

METODOLOGIA (2)

MOSTRA

Objectiu principal: **població total**

- 139 casos tancats i oberts de menors acollides i familiars (setembre 2014 – 19 maig 2022)

Objectiu secundari: **participants**

- 2 investigadores expertes en AFE a Catalunya i Espanya

VARIABLES I INSTRUMENTS DE RECOLLIDA DE DADES

Objectiu principal:

- Matriu de dades per a recollir, de resolucions administratives, expedients familiars i documentació tècnica, 62

ítems de 4 grups de **variables** associades a:

- Menors acollides
- Familiars acollidores
- Progenitores
- Procés d'acolliment i sistema de protecció

Objectiu secundari:

- **Questionari** amb una pregunta única. Respostes per correu electrònic i entrevista telefònica (transcrita)

METODOLOGIA (3)

PROCEDIMENT DE RECOLLIDA I TRACTAMENT DE DADES

Tractament: selecció, reducció, codificació i categorització

Codificar la informació en valors: dicotòmics, numèrics o categoritzats

Dificultats per objectivar indicadors i factors de risc: **processos poc estandarditzats i sistematitzats**

Representació visual: figures (taules, gràfiques o diagrames)

ESTRATÈGIES D'ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ

Objectiu principal: tècniques d'**estadística descriptiva bàsica**

- Paràmetres de centralització (mitjanes), de dispersió (rangs), i distribució de freqüències (freqüències absolutes i relatives, amb sumatoris de nombres parcials i totals, i percentatges)

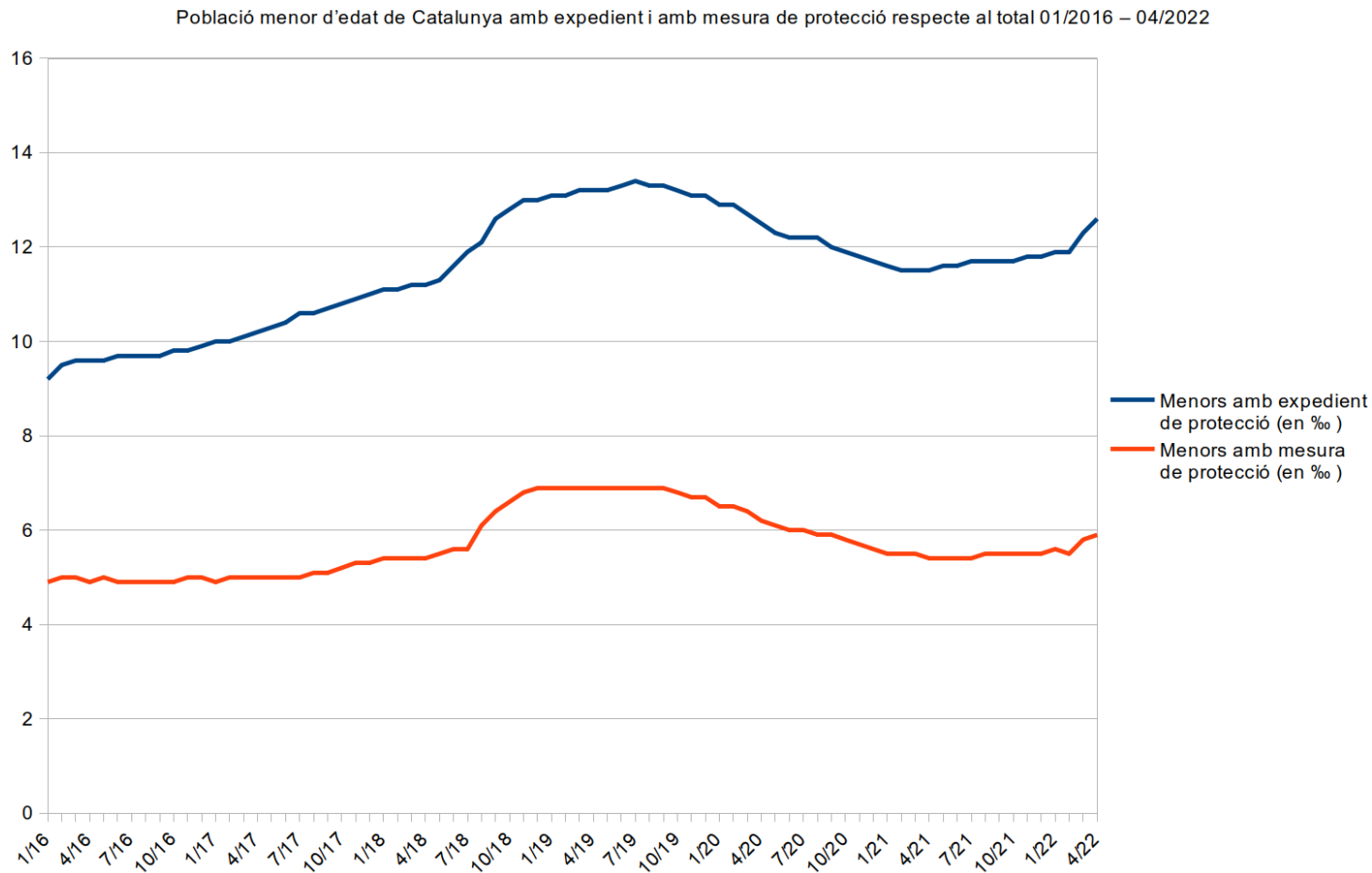
Objectiu secundari: **anàlisi temàtica** per categories (perfil de destinatària d'intervenció i metodologia)

RESULTATS I DISCUSSIÓ (1)

O. E. 1. EVOLUCIÓ DELS AFE A CATALUNYA I A L'ALT PENEDEÈS 2014-2022 (1)

Expedients i mesures de protecció:

- Increment a Catalunya 2016-2022 (variació amb expedient de 9,2 a 13,4‰ i amb mesura de 4,9 a 6,9‰)

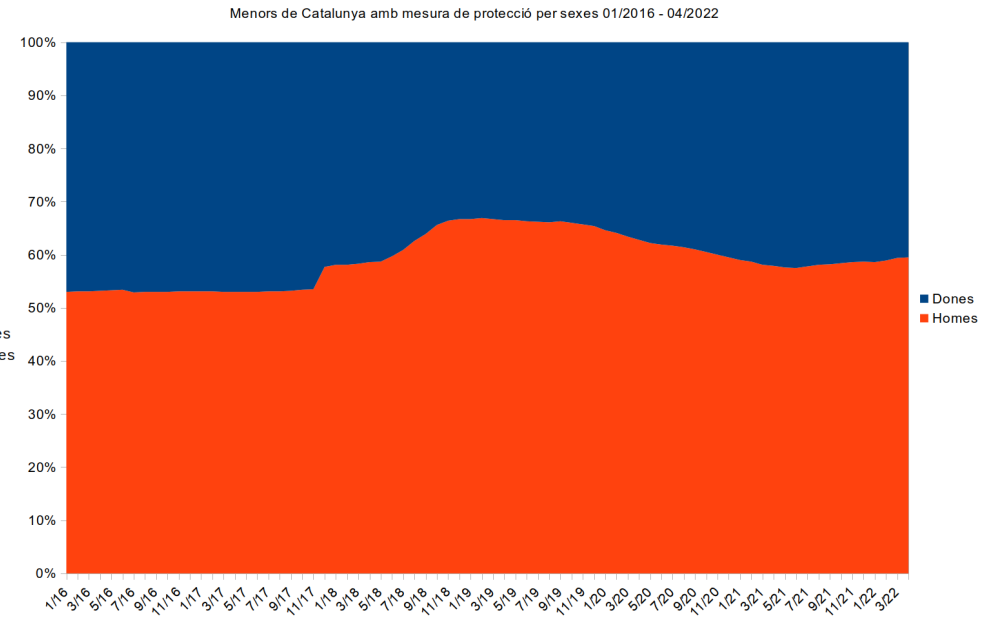
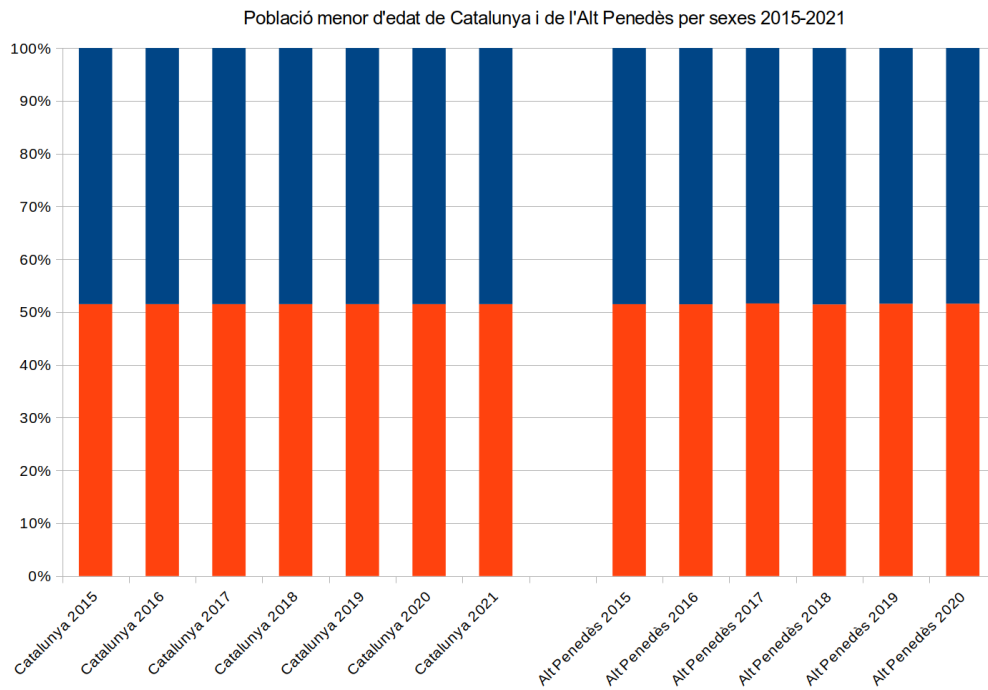

RESULTATS I DISCUSSIÓ (2)

O. E. 1. EVOLUCIÓ DELS AFE A CATALUNYA I A L'ALT PENEDEÈS 2014-2022 (2)

Sexe:

- Similar a Alt Penedès i Catalunya: lleugerament més homes que dones
- 8% més d'**homes** amb mesura de protecció que a població general

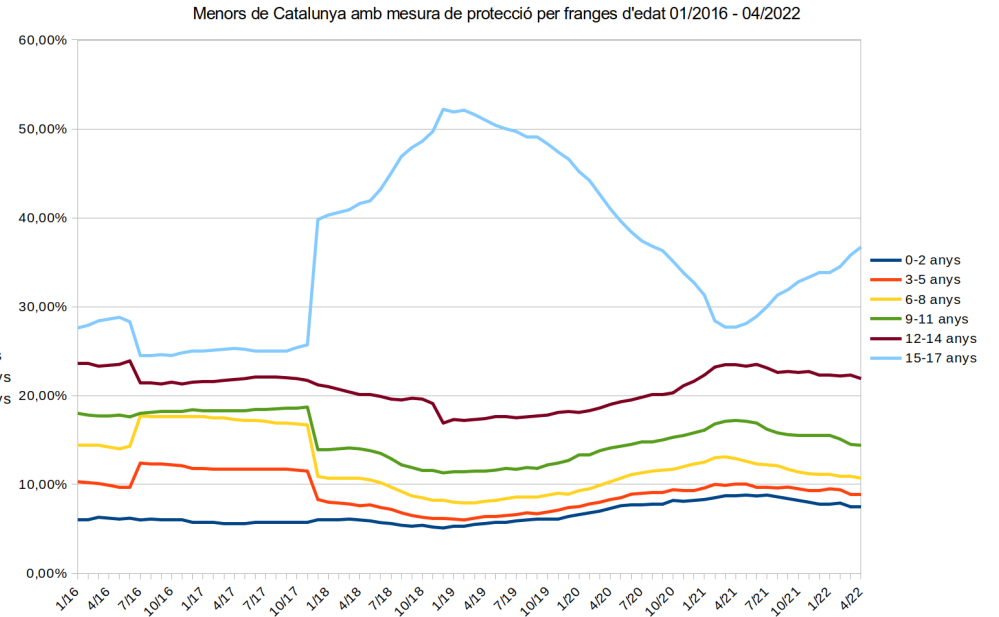
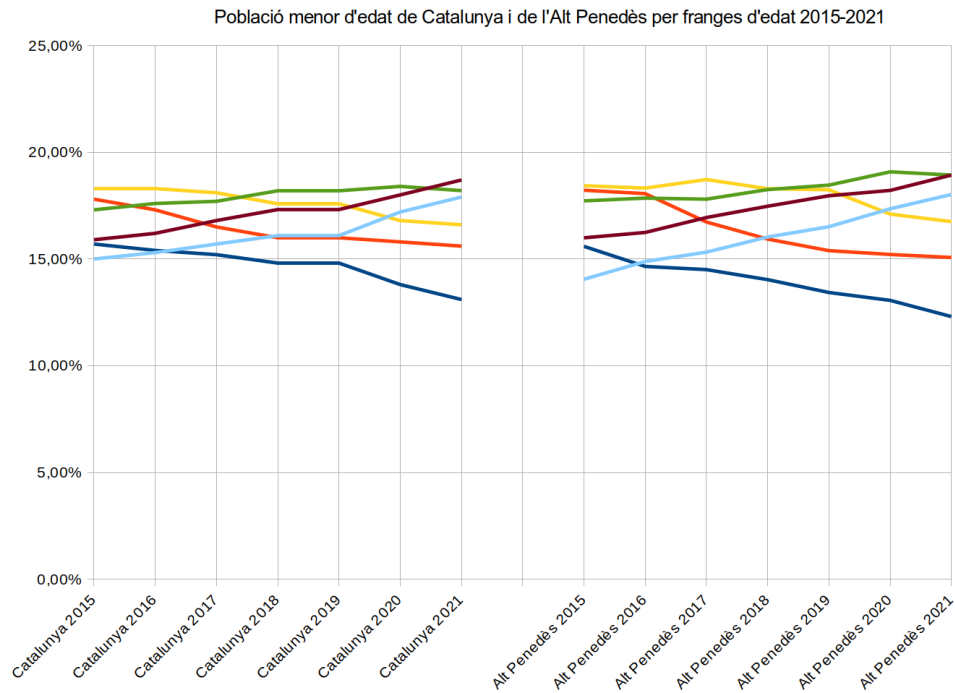

RESULTATS I DISCUSSIÓ (3)

O. E. 1. EVOLUCIÓ DELS AFE A CATALUNYA I A L'ALT PENEDEÈS 2014-2022 (3)

Edat:

- Similar a Alt Penedès i Catalunya: predomini 9-17 anys (5% més que franges més petites) i descens de natalitat
- 14,80% més d'**adolescents** 15-17 anys amb mesura de protecció que a població general

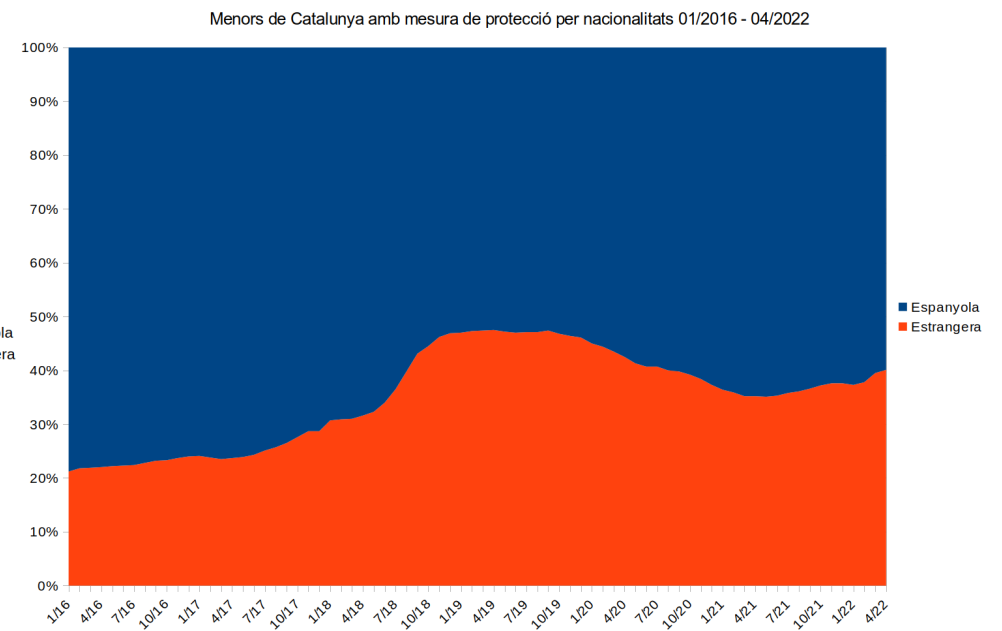
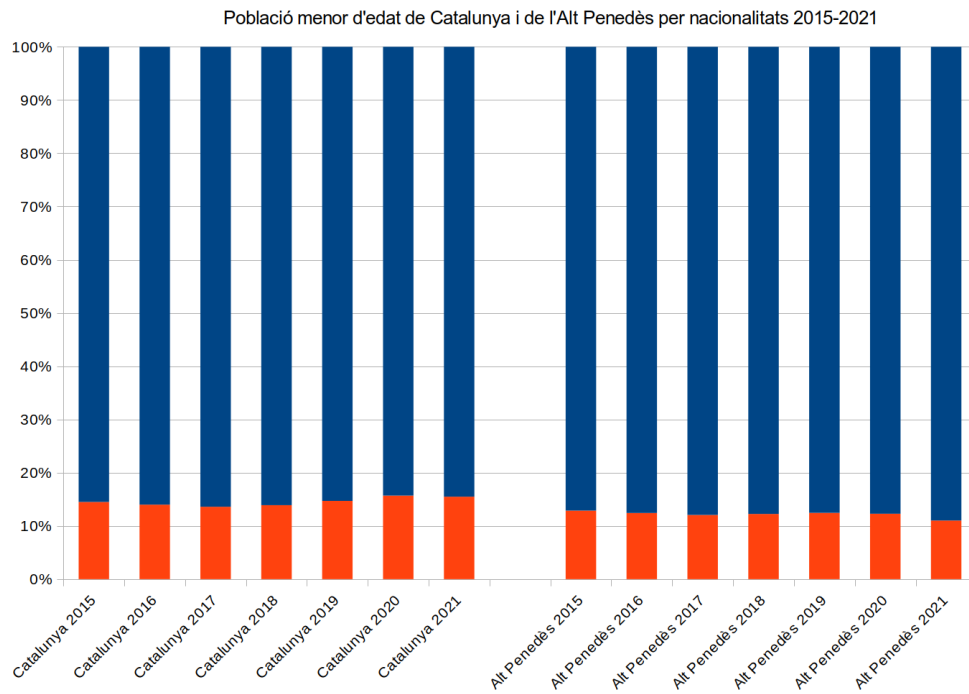

RESULTATS I DISCUSSIÓ (4)

O. E. 1. EVOLUCIÓ DELS AFE A CATALUNYA I A L'ALT PENEDEÈS 2014-2022 (4)

Nacionalitat:

- 4,5% menys d'estrangeres a Alt Penedès (des de 2015, 2% menys a la comarca i 1% més a Catalunya)
- 21,80% més d'**estrangeres** amb mesura de protecció que a població general

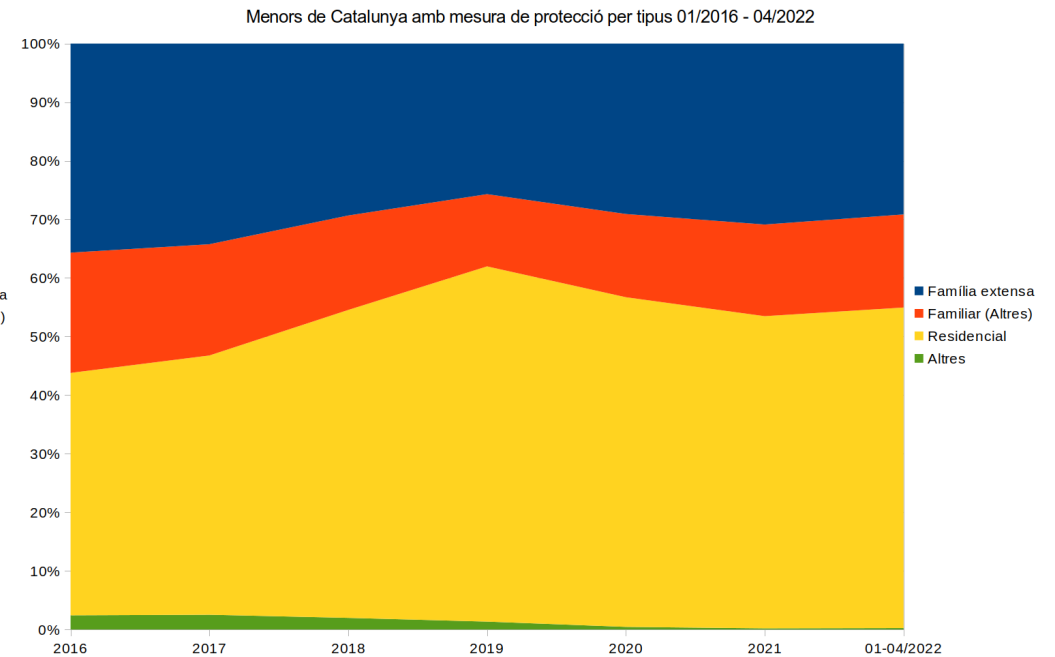
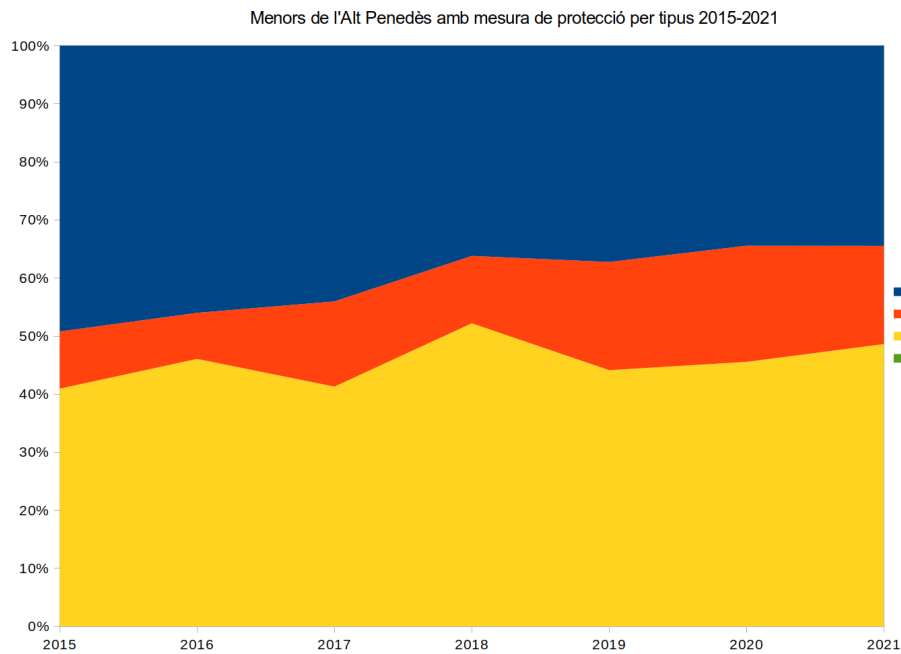

RESULTATS I DISCUSSIÓ (5)

O. E. 1. EVOLUCIÓ DELS AFE A CATALUNYA I A L'ALT Penedès 2014-2022 (5)

AFE:

- Mesura de protecció i modalitat d'acolliment familiar preponderant
- 2016 10,30% més a comarca que a Catalunya i 2021 3,62% més
- Tendència decreixent: de 49,24% el 2015 a 34,51% el 2021 a Alt Penedès
- Acolliment residencial majoritari a Catalunya des de 2018

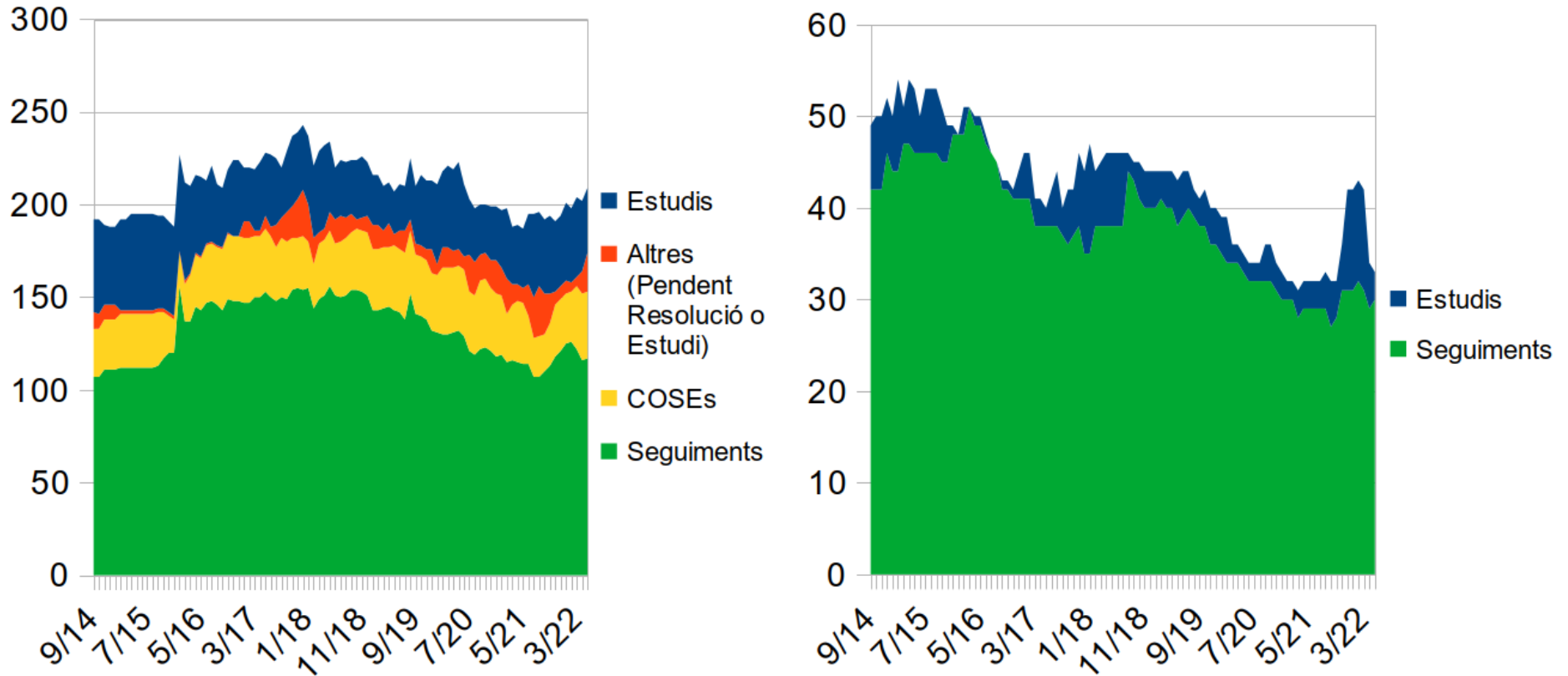
RESULTATS I DISCUSSIÓ (6)

O. E. 1. EVOLUCIÓ DELS AFE A CATALUNYA I A L'ALT PENEDEÈS 2014-2022 (6)

AFE:

- Tendència decreixent des de creació del SIFE: 54 a 31 casos / EAIA: 243 a 187 casos

Menors ateses per l'EAIA i el SIFE per fases d'intervenció 09/2014 – 05/2022

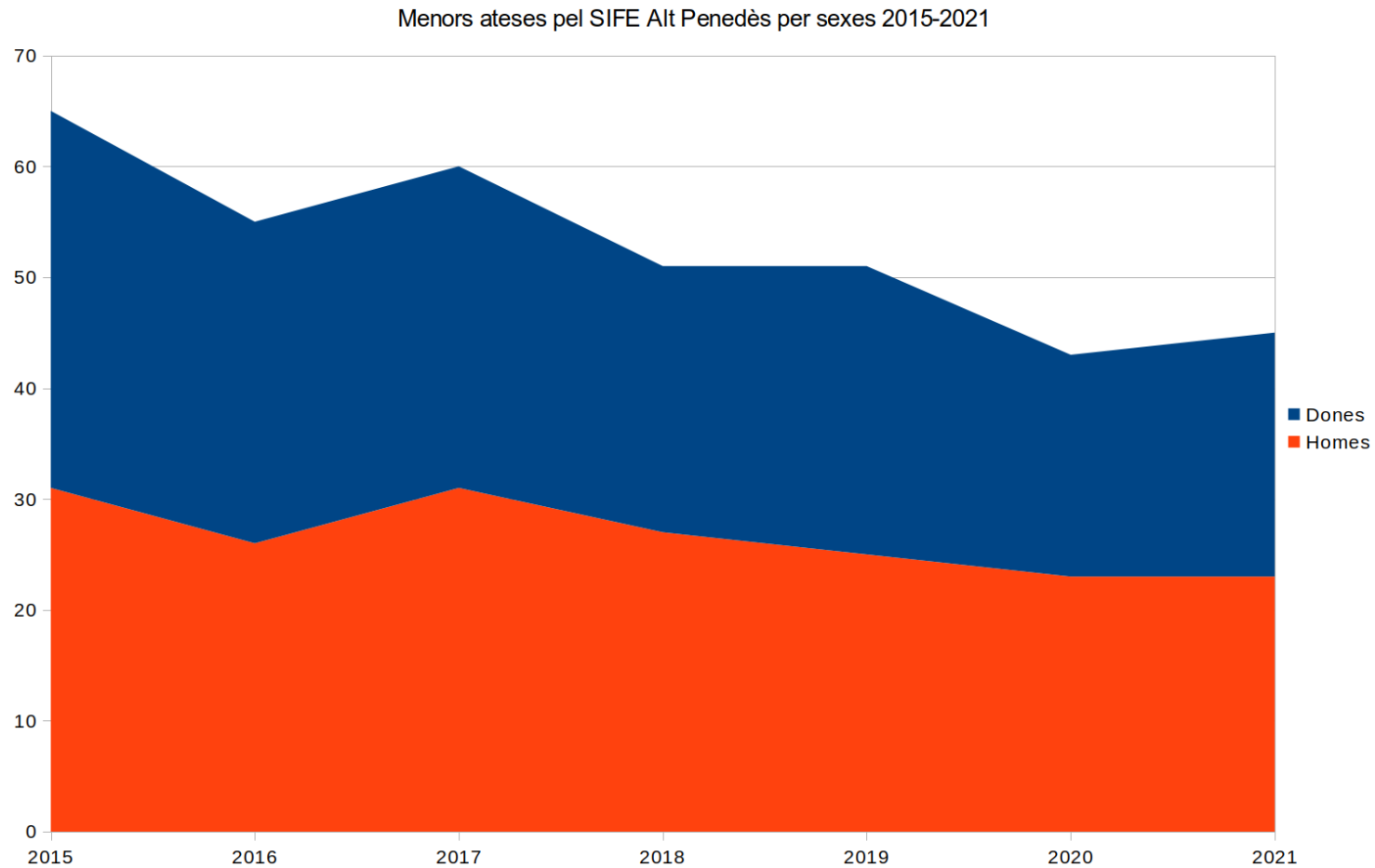

RESULTATS I DISCUSSIÓ (7)

O. E. 2. PERFIL DE LES FAMILIARS ACOLLIDORES I DE LES MENORS ACOLLIDES (1)

Sexe:

- Similar a població general: lleugerament més **homes** (51,11%) que dones (48,89%) el 2021

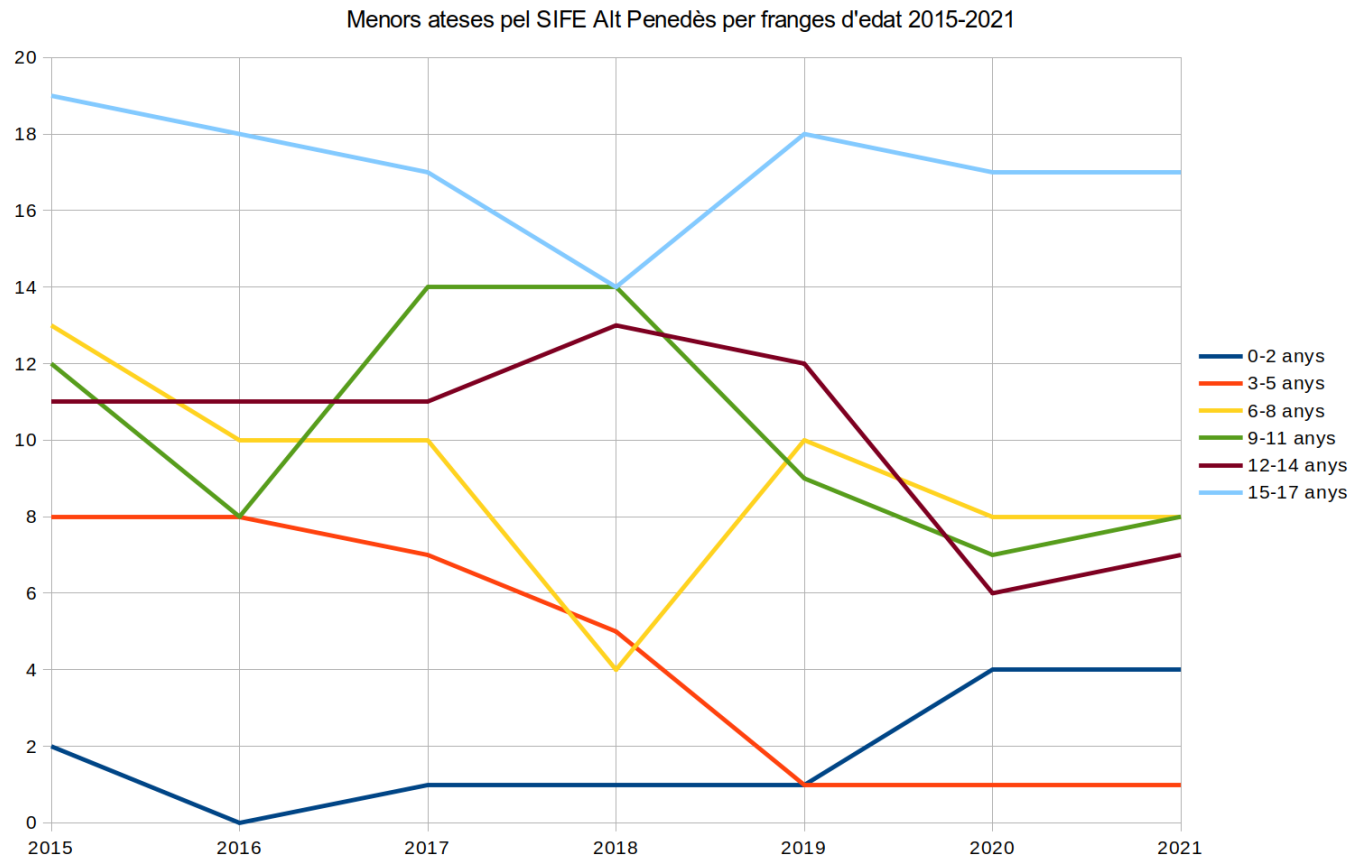

RESULTATS I DISCUSSIÓ (8)

O. E. 2. PERFIL DE LES FAMILIARS ACOLLIDORES I DE LES MENORS ACOLLIDES (2)

Edat:

- Similar a Espanya: mitjana d'edat cap als 12 anys
- Predomini d'**adolescents** 15-17 anys (37,78%) el 2021

RESULTATS I DISCUSSIÓ (9)

O. E. 2. PERFIL DE LES FAMILIARS ACOLLIDORES I DE LES MENORS ACOLLIDES (3)

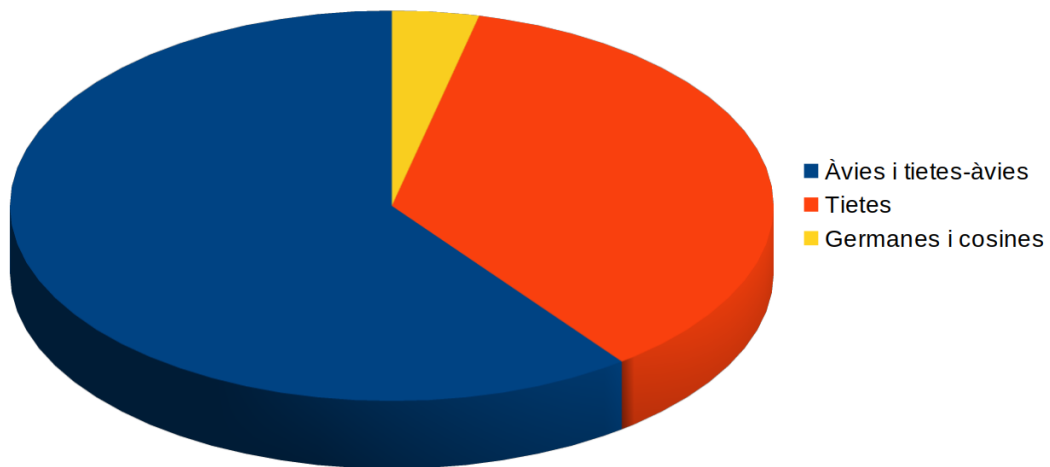
Parentiu:

- Similar a Espanya: 60,29% àvies i tietes-àvies, 36,03% tietes i 3,68% germanes i cosines

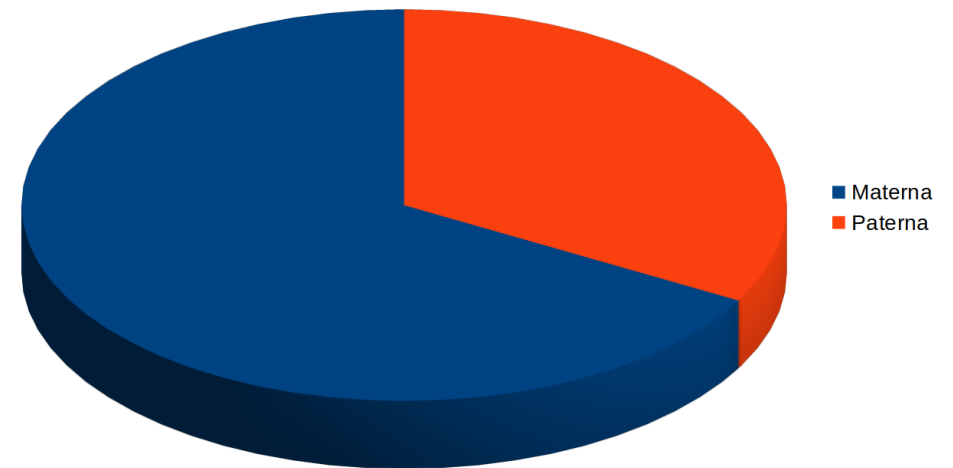
Línia familiar:

- Similar a Espanya: 66,91% materna

Parentiu amb les menors acollides

Línia familiar

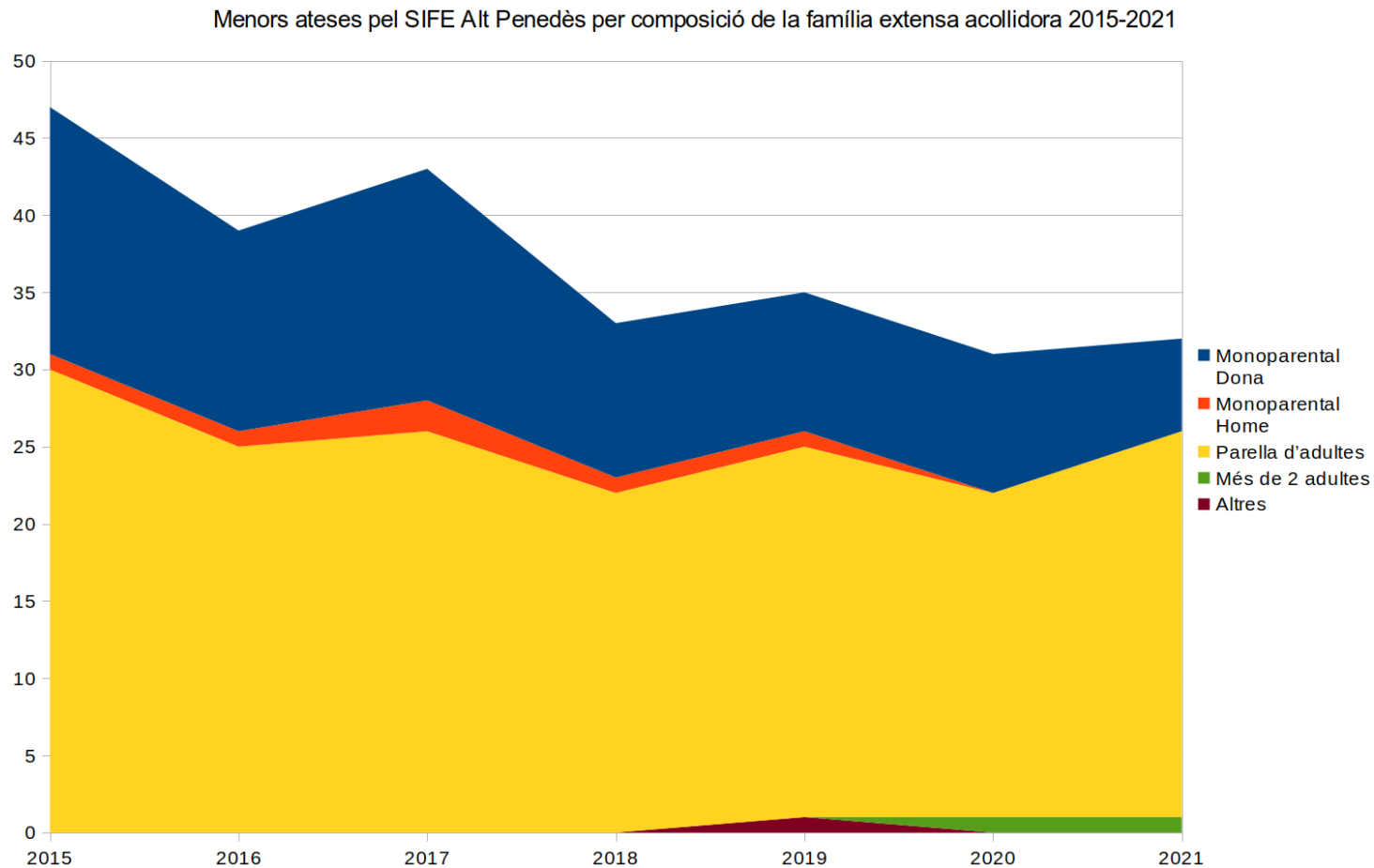

RESULTATS I DISCUSSIÓ (10)

O. E. 2. PERFIL DE LES FAMILIARS ACOLLIDORES I DE LES MENORS ACOLLIDES (4)

Composició familiar:

- Similar a Espanya: nuclis formats 67,65% per parelles i 30,15% dones monoparentals

RESULTATS I DISCUSSIÓ (11)

O. E. 3. CAUSES DE FINALITZACIÓ DELS AFE (1)

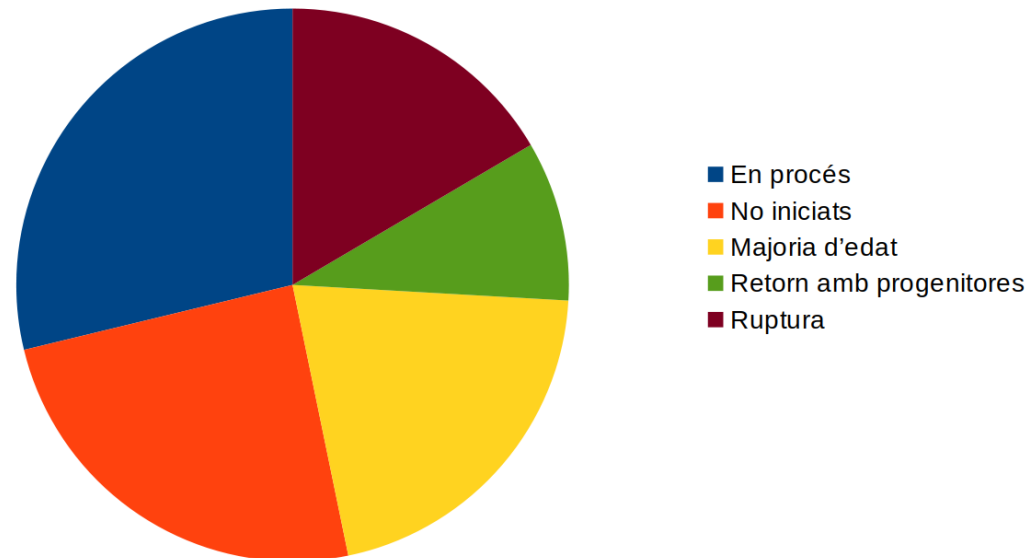
Estat dels casos (139):

- En procés: 40 (28,78%)
- No iniciats: 34 (24,46%:
20,14% no validació d'estudi i 4,32% no desemparament)
- Finalitzats: 65 (46,76%)
- **Estudis validats:** 108 (77,70%) + en procés: 3 (2,16%)

Causes de finalització dels AFE (65):

- Majoria d'edat: 29 (44,61%)
- Retorn amb progenitores: 13 (20%)
- Ruptura: 23 (35,39% en concepció
àmplia i 16,92% restringida)
- **Canvi de territori:** 15 (23,08%)

Estat dels casos i causes de finalització dels AFE

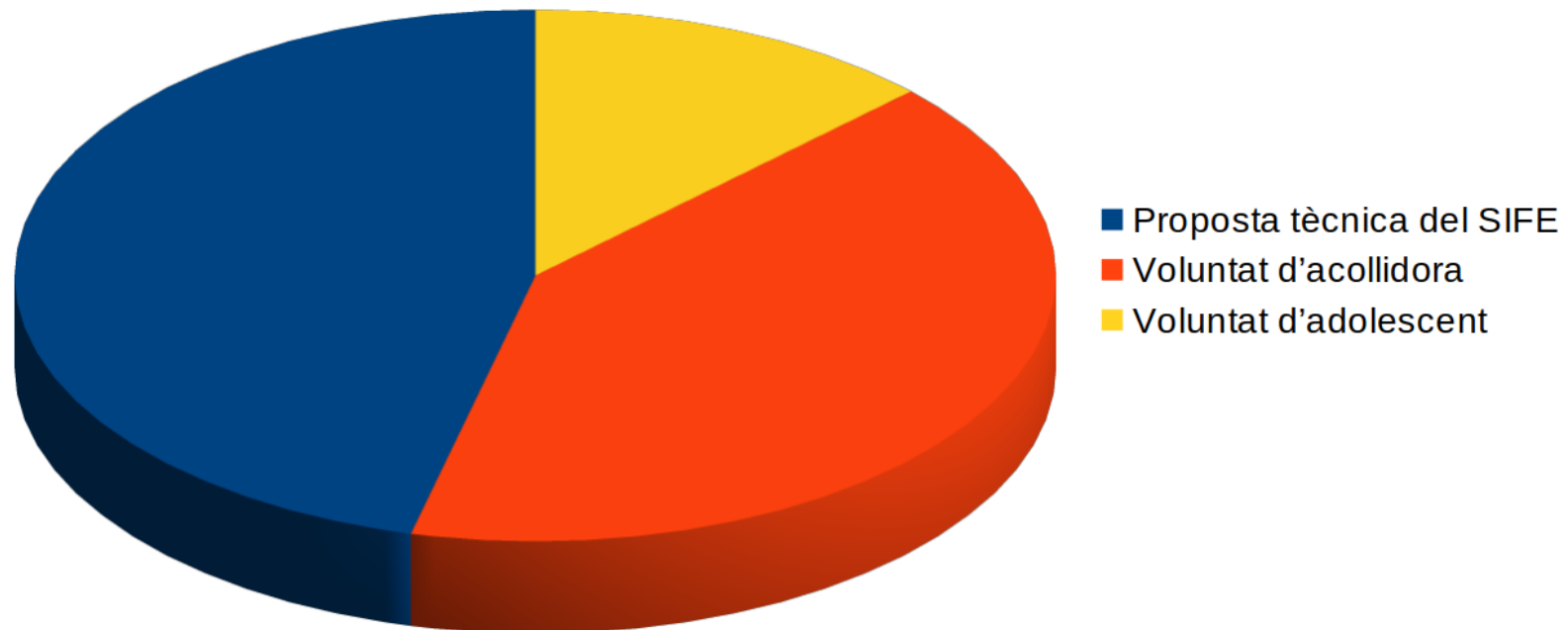
RESULTATS I DISCUSSIÓ (12)

O. E. 3. CAUSES DE FINALITZACIÓ DELS AFE (2)

Causes de ruptura dels AFE (39):

- Proposta tècnica del SIFE: 18 (46,15%)
- Voluntat d'acollidora: 16 (41,03%)
- Voluntat d'adolescent: 5 (12,82%)

Causes de ruptura dels AFE

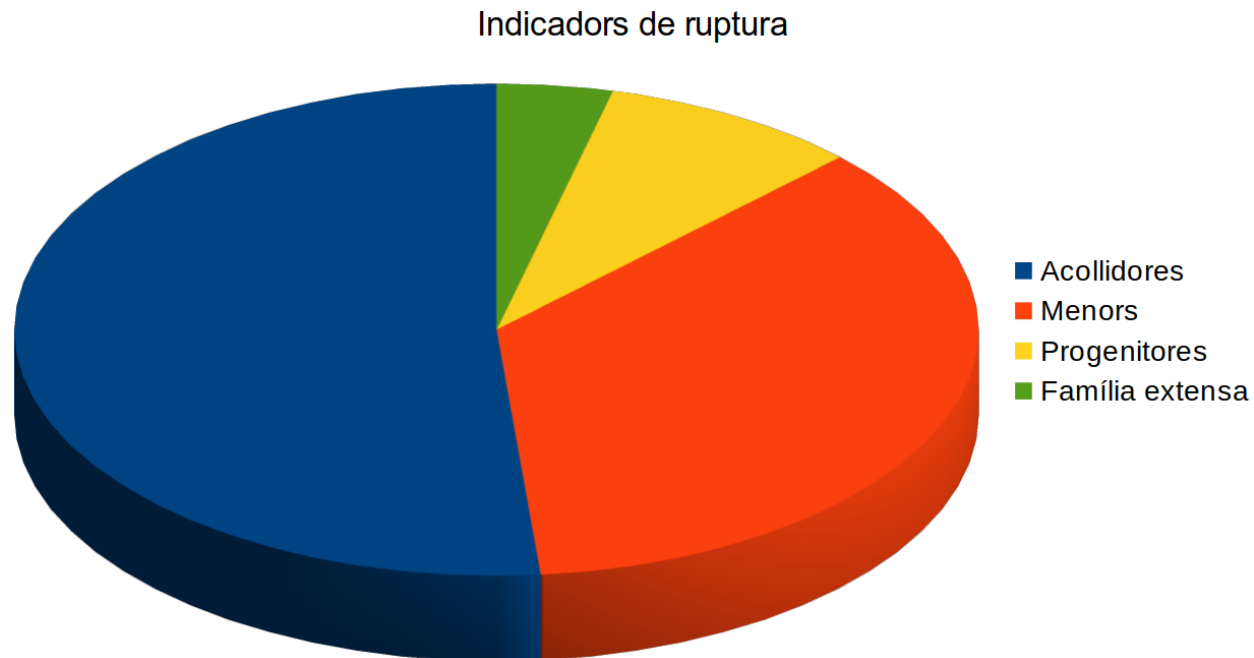
RESULTATS I DISCUSSIÓ (13)

O. E. 3. CAUSES DE FINALITZACIÓ DELS AFE (3)

Indicadors de ruptura:

- Variables relacionades amb:

- **Acollidores** (51,46%). Taxa de ruptura superior amb tietes (59,26%) que amb àvies (33,33%)
- Menors (35,92%). Edat mitjana de finalització d'AFE (14,02 anys) i de ruptura (12,09 anys)
- Progenitores (8,74%)
- Família extensa (3,88%)

RESULTATS I DISCUSSIÓ (14)

O. E. 3. CAUSES DE FINALITZACIÓ DELS AFE (4)

Taula 6. Indicadors de ruptura dels AFE valorats pel SIFE a 19/05/2022

Indicadors de ruptura	Ruptura (39)
Relacionades amb les menors	37 (35,92%)
Conductes disruptives (incapacitat de l'acollidora per contenir-les)	23 (58,97%)
Conductes de risc: Auto i heteroagressivitat	2 (5,13%)
Conductes de risc: Conductes sexuals de risc	1 (2,56%)
Conductes de risc: Violència masclista contra la menor	1 (2,56%)
Conductes de risc: Consum i/o tràfic de drogues	4 (10,26%)
Conductes de risc: Conductes pre-delictives i delictives	5 (12,82%)
Conductes de risc: Escapoliments	1 (2,56%)
Relacionades amb les acollidores	53 (51,46%)
Negligència (incapacitat per satisfer necessitats de la menor)	13 (33,33%)
Maltractament físic de l'acollidora a la menor	7 (17,95%)
Maltractament psicològic i/o emocional de l'acollidora a la menor	6 (15,38%)
Abús sexual de l'acollidor a la menor	2 (5,13%)
Abús sexual de l'acollidor a la germana de la menor	2 (5,13%)
Problemes de salut física de l'acollidora	9 (23,08%)
Problemes de salut mental de l'acollidora	5 (12,82%)
Mort d'una de les acollidores	1 (2,56%)
Conflictivitat en la relació de parella	5 (12,82%)
Precarietat laboral i econòmica de l'acollidora	1 (2,56%)
Habitatge de l'acollidora pendent de desnonament	1 (2,56%)
Canvi de municipi de l'acollidora	1 (2,56%)
Relacionades amb les progenitores	9 (8,74%)
Abús sexual del progenitor a la menor	1 (2,56%)
Mala relació de l'acollidora i/o la menor amb les progenitores	8 (20,51%)
Relacionades amb la família extensa	4 (3,88%)
Mala relació de l'acollidora i/o la menor amb la família extensa	4 (10,26%)
Total	103 (100%)

Font: Elaboració pròpia a partir d'Expedients familiars de les menors, Informes del SIFE i Resolucions administratives de DGAIA

RESULTATS I DISCUSSIÓ (15)

O. E. 3. CAUSES DE FINALITZACIÓ DELS AFE (5)

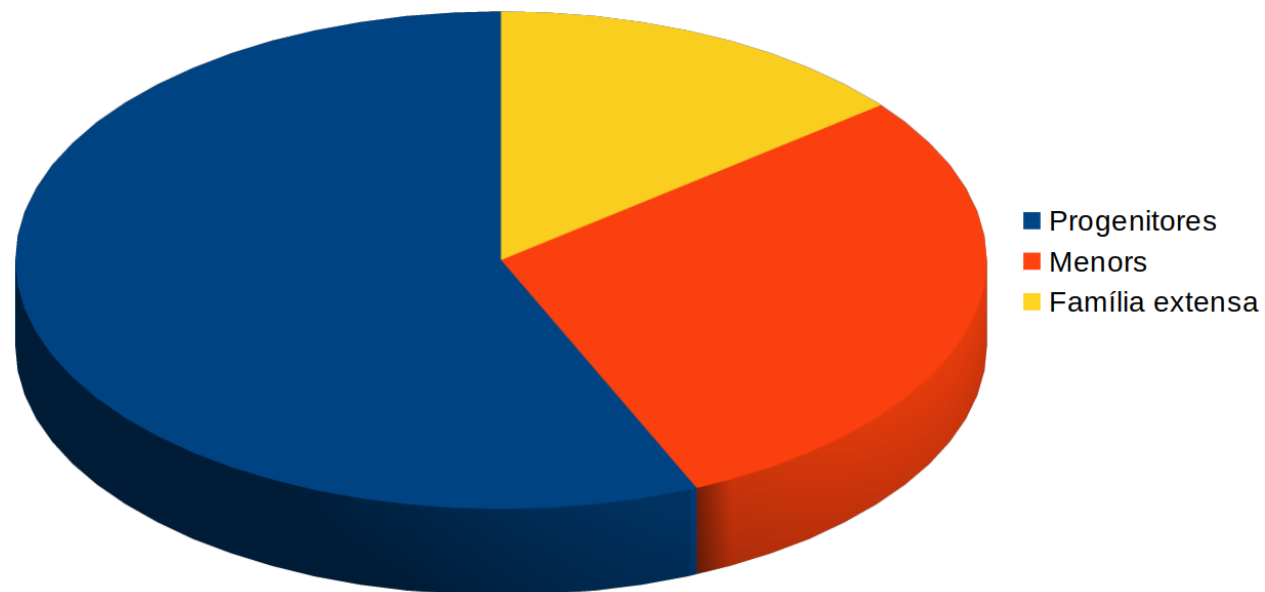
Indicadors de desemparament: responsabilitat recau en **progenitores**

Factors de risc associats al desemparament:

- Variables relacionades amb:

- **Progenitores** (56,60%)
- Menors (29,10%)
- Família extensa (14,30%)

Factors de risc associats al desemparament

RESULTATS I DISCUSSIÓ (16)

O. E. 3. CAUSES DE FINALITZACIÓ DELS AFE (6)

Taula 8. Indicadors de desemparament per estat dels casos a 19/05/2022

Indicadors de desemparament	Estat dels casos					Total (129)
	En procés (40)	No iniciat (24)	Majoria d'edat (29)	Retorn amb progenitores (13)	Ruptura (23)	
Abandonament físic, psicològic i/o emocional de la menor	37 (92,50%)	18 (75%)	27 (93,10%)	11 (84,62%)	15 (65,22%)	108 (83,72%)
Maltractament físic a la menor	5 (12,50%)	5 (20,83%)	3 (10,34%)	2 (15,38%)	3 (13,04%)	18 (13,95%)
Maltractament psicològic i/o emocional a la menor	13 (32,50%)	9 (37,50%)	15 (51,72%)	7 (53,85%)	7 (30,43%)	51 (39,53%)
Abús sexual a la menor	3 (7,50%)	0 (0%)	1 (3,45%)	0 (0%)	3 (13,04%)	7 (5,43%)
Explotació econòmica de la menor	1 (2,50%)	3 (12,50%)	4 (13,79%)	0 (0%)	0 (0%)	8 (6,20%)
Maltractament prenatal a la menor	11 (27,50%)	3 (12,50%)	2 (6,90%)	3 (23,08%)	2 (8,70%)	21 (16,28%)
Consum de tòxics de la progenitora	30 (75%)	5 (20,83%)	23 (79,31%)	8 (61,54%)	18 (78,26%)	84 (65,12%)
Problemes de salut mental de la progenitora	30 (75%)	22 (91,67%)	24 (82,76%)	10 (76,92%)	20 (86,96%)	106 (82,17%)
Negligència i/o desatenció cap a la menor	39 (97,50%)	23 (95,83%)	29 (100%)	13 (100%)	23 (100%)	127 (98,45%)
Violència masclista contra la progenitora	27 (67,50%)	8 (33,33%)	14 (48,28%)	8 (61,54%)	11 (47,83%)	68 (52,71%)
Manca de col·laboració de la progenitora amb els serveis i recursos	38 (95%)	22 (91,67%)	23 (79,31%)	8 (61,54%)	13 (56,52%)	104 (80,62%)
Total	273 (32,93%)	141 (17,01%)	194 (23,40%)	83 (10,01%)	138 (16,65%)	829 (100%)

Font: Elaboració pròpia a partir d'Expedients familiars de les menors, Informes d'EAIA i SIFE, ETCA, EVAMI i SSB, i Resolucions administratives de DGAIA

RESULTATS I DISCUSSIÓ (17)

O. E. 3. CAUSES DE FINALITZACIÓ DELS AFE (7)

Taula 9. Indicadors i factors de risc per estat dels casos a 19/05/2022

Indicadors i factors de risc	Estat dels casos					
	En procés (40)	No iniciat (24)	Majoria d'edat (29)	Retorn amb progenitores (13)	Ruptura (23)	Total (129)
Relacionats amb les progenitores	258 (62,17%)	134 (51,15%)	189 (53,69%)	72 (55,38%)	127 (57,99%)	780 (56,60%)
Manca de competències parentals i/o d'estructura i organització familiar	39 (97,50%)	23 (95,83%)	29 (100%)	13 (100%)	23 (100%)	127 (98,45%)
Càstig físic, psicològic i/o emocional (excés de disciplina)	10 (25%)	15 (62,50%)	8 (27,59%)	3 (23,08%)	4 (17,39%)	40 (31,01%)
Inestabilitat i/o conflictivitat en la relació de parella	38 (95%)	18 (75%)	29 (100%)	10 (76,92%)	23 (100%)	118 (91,47%)
Problemes de salut física de la progenitora	4 (10%)	11 (45,83%)	5 (17,24%)	0 (0%)	4 (17,39%)	24 (18,60%)
Discapacitat de la progenitora	9 (22,50%)	4 (16,67%)	5 (17,24%)	2 (15,38%)	1 (4,35%)	21 (16,28%)
Mort d'una o ambdues progenitores	2 (5%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (1,55%)
Precarietat laboral i econòmica	37 (92,50%)	19 (79,17%)	29 (100%)	11 (84,62%)	22 (95,65%)	118 (91,47%)
Manca d'habitatge o en males condicions	36 (90%)	16 (66,67%)	29 (100%)	11 (84,62%)	19 (82,61%)	111 (86,05%)
Manca de documentació regularitzada	4 (10%)	1 (4,17%)	0 (0%)	1 (7,69%)	0 (0%)	6 (4,65%)
Conflictes socials	37 (92,50%)	18 (75%)	27 (93,10%)	10 (76,92%)	13 (56,52%)	105 (81,40%)
Conductes delictives	25 (62,50%)	8 (33,33%)	14 (48,28%)	5 (38,46%)	8 (34,78%)	60 (46,51%)
Presó	12 (30%)	1 (4,17%)	8 (27,59%)	3 (23,08%)	9 (39,13%)	33 (25,58%)
Treball sexual	5 (12,50%)	0 (0%)	6 (20,69%)	3 (23,08%)	1 (4,35%)	15 (11,63%)
Relacionats amb la família extensa	70 (16,87%)	37 (14,12%)	49 (13,92%)	16 (12,31%)	25 (11,42%)	197 (14,30%)
Manca de suport familiar i/o social	32 (80%)	21 (87,50%)	24 (82,76%)	9 (69,23%)	13 (56,52%)	99 (76,74%)
Mala relació de la progenitora i/o la menor amb la família extensa	38 (95%)	16 (66,67%)	25 (86,21%)	7 (53,85%)	12 (52,17%)	98 (75,97%)
Relacionats amb les menors	87 (20,96%)	91 (34,73%)	114 (32,39%)	42 (32,31%)	67 (30,59%)	401 (29,10%)
Problemes de salut mental de la menor	21 (52,50%)	16 (66,67%)	27 (93,10%)	9 (69,23%)	14 (60,87%)	87 (67,44%)
Problemes de salut física de la menor	6 (15%)	9 (37,50%)	5 (17,24%)	2 (15,38%)	8 (34,78%)	30 (23,26%)
Discapacitat de la menor	0 (0%)	6 (25%)	2 (6,90%)	0 (0%)	4 (17,39%)	12 (9,30%)
Absentisme i/o abandonament escolar	9 (22,50%)	14 (58,33%)	14 (48,28%)	8 (61,54%)	9 (39,13%)	54 (41,86%)
Problemes escolars (dificultats d'aprenentatge)	16 (40%)	18 (75%)	19 (65,52%)	8 (61,54%)	9 (39,13%)	70 (54,26%)
Problemes de relació i/o adaptació social	17 (42,50%)	16 (66,67%)	20 (68,97%)	8 (61,54%)	10 (43,48%)	71 (55,04%)
Conductes disruptives (incapacitat de la progenitora per contenir-les)	13 (32,50%)	7 (29,17%)	15 (51,72%)	5 (38,46%)	9 (39,13%)	49 (37,98%)
Conductes de risc: Auto i heteroagressivitat	3 (7,50%)	2 (8,33%)	4 (13,79%)	0 (0%)	2 (8,70%)	11 (8,53%)
Conductes de risc: Conductes sexuals de risc	1 (2,50%)	0 (0%)	2 (6,90%)	0 (0%)	1 (4,35%)	4 (3,10%)
Conductes de risc: Consum i/o tràfic de drogues	0 (0%)	1 (4,17%)	1 (3,45%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (1,55%)
Conductes de risc: Conductes pre-delictives i delictives	0 (0%)	0 (0%)	3 (10,34%)	0 (0%)	1 (4,35%)	4 (3,10%)
Conductes de risc: Escapoliments	1 (2,50%)	2 (8,33%)	2 (6,90%)	2 (15,38%)	0 (0%)	7 (5,43%)
Total	415 (30,12%)	262 (19,01%)	352 (25,54%)	130 (9,43%)	219 (15,89%)	1378 (100%)

Font: Elaboració pròpia a partir d'Expedients familiars de les menors, Informes d'EAIA i SIFE, ETCA, EVAMI i SSB, i Resolucions administratives de DGAIA

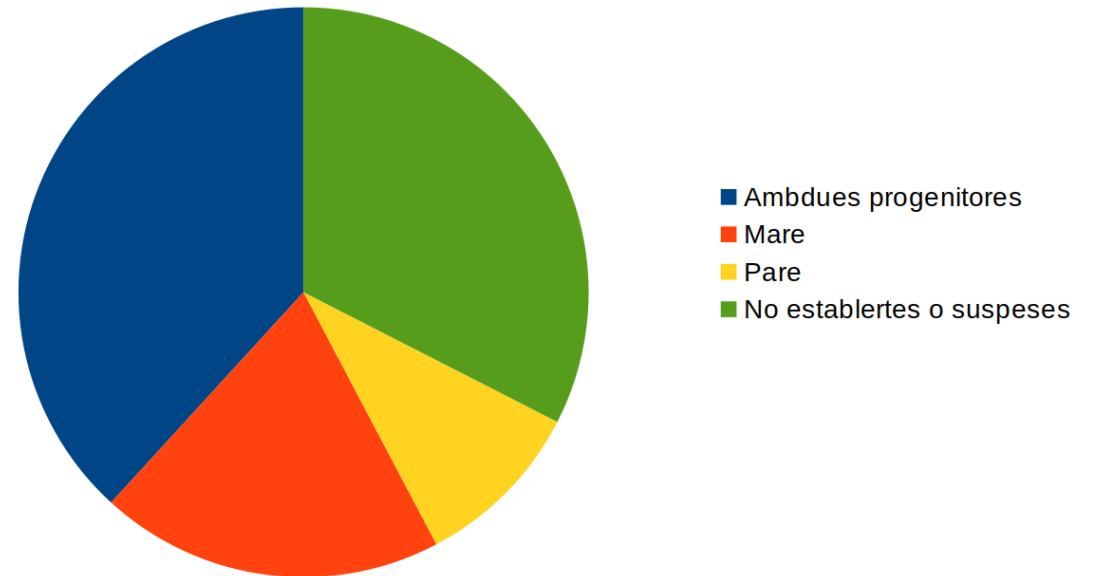
RESULTATS I DISCUSSIÓ (18)

O. E. 3. CAUSES DE FINALITZACIÓ DELS AFE (8)

Règim de relació i visites de menors amb progenitores:

- Periòdiques: 67,48% (38,21% amb 2 progenitores, 19,51% amb mare i 9,76% amb pare), en retorns 92,31%
- No establertes o suspeses: 32,52% (en ruptures 56,52% i en finalitzats per majoria d'edat 44,83%)

Règim de relació i visites de menors amb progenitores

Variables associades al procés d'acolliment:

Estabilitat i permanència:

- 73% de menors no han passat per cap mesura prèvia
- 88,57% dels AFE amb un únic nucli acollidor i 78,10% no han canviat de guardadora
- Durada mitjana dels AFE: 5,58 anys (majoria d'edat 8,57, en procés 5,61, ruptures 3,62 i retorns 2,43)
- Edat mitjana de menors a l'inici de 1r expedient: 5,90 anys / 1a mesura 6,92 / 1r AFE 7,32

RESULTATS I DISCUSSIÓ (19)

O. E. 3. CAUSES DE FINALITZACIÓ DELS AFE (9)

Taula 12. Mesures de protecció per estat dels casos a 19/05/2022

Mesura de protecció	Estat dels casos					
	En procés	No iniciat	Majoria d'edat	Retorn amb progenitores	Ruptura	Total
Atenció en Pròpia Família	1 (1,19%)	0 (0%)	1 (1,56%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (0,74%)
Guarda de Fet	2 (2,38%)	0 (0%)	1 (1,56%)	0 (0%)	0 (0%)	3 (1,12%)
Guarda Provisional	1 (1,19%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (0,37%)
AProvFE	20 (23,81%)	0 (0%)	11 (17,19%)	7 (38,89%)	13 (19,12%)	51 (18,96%)
ASFE	29 (34,52%)	1 (2,86%)	27 (42,19%)	8 (44,44%)	17 (25%)	82 (30,48%)
APFE	19 (22,62%)	0 (0%)	12 (18,75%)	2 (11,11%)	2 (2,94%)	35 (13,01%)
AFUiD	4 (4,76%)	2 (5,71%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	6 (2,23%)
AProvFA	0 (0%)	2 (5,71%)	0 (0%)	0 (0%)	2 (2,94%)	4 (1,49%)
ASFA	0 (0%)	2 (5,71%)	1 (1,56%)	0 (0%)	0 (0%)	3 (1,12%)
APFA	0 (0%)	1 (2,86%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (0,37%)
UCAE	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
Preadoptiu	0 (0%)	1 (2,86%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (0,37%)
Centre Maternal	1 (1,19%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (0,37%)
CA	4 (4,76%)	4 (11,43%)	6 (9,38%)	1 (5,56%)	5 (7,35%)	20 (7,43%)
CRAE	3 (3,57%)	18 (51,43%)	2 (3,13%)	0 (0%)	21 (30,88%)	44 (16,36%)
CREI	0 (0%)	1 (2,86%)	0 (0%)	0 (0%)	3 (4,41%)	4 (1,49%)
CT	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (1,47%)	1 (0,37%)
CJJ	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (1,47%)	1 (0,37%)
Transició a la vida adulta (Emancipació)	0 (0%)	1 (2,86%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (0,37%)
Mesures Assistencials	0 (0%)	2 (5,71%)	3 (4,69%)	0 (0%)	3 (4,41%)	8 (2,97%)
Total	84 (31,23%)	35 (13,01%)	64 (23,79%)	18 (6,69%)	68 (25,28%)	269 (100%)

Font: Elaboració pròpia a partir d'Expedients familiars de les menors, Informes de l'EAIA i el SIFE, i Resolucions administratives de DGAIA

- Ruptures: - APFE (2,94%) que mitjana (13,01%). + acolliment residencial (45,58%) que mitjana (26,39%). 21,74% CA, 91,30% CRAE i 13,04% CREI
- AFE no iniciats: acolliment residencial 65,72% i AFA 22,85%
- Homes: + conductes disruptives i risc (heteroagressivitat, consum i/o tràfic drogues, pre-delictives i delictives, i escapoliments), i mesures CREI i CJJ
- Dones: + risc (autoagressivitat, conductes sexuals de risc, violència masclista i abusos sexuals contra elles), i mesura CT

RESULTATS I DISCUSSIÓ (20)

O. E. 4 – PROPOSTES D'INTERVENCIÓ PSICOPEDAGÒGICA AMB ELS AFE

- Paradoxa de les funcions de **control i ajuda** (diagnòstica, assistencial i terapèutica) de l'EAIA (intervenció no parteix de demanda d'ajuda ni de voluntarietat, sinó de derivació coactiva per encàrrec legal de protecció de menors)
- **Aliança terapèutica** (relació de col·laboració entre professionals i famílies: seguretat, confiança, participació, finalitat compartida i connexió emocional)
- Sentiments de **culpa** (acollidores en comptes de progenitores) i **ressentiment** mutu (desemparament i acolliment)
- **Perdó**: respecte, empatia i temps (acollidores) / assertivitat, acceptació i solidaritat (progenitores consciència i reconeixement possibiliten canvi) / prevenir **conflicte de lleialtats**
- **Amor incondicional**: estratègies educatives i càstigs adequats (exigir agraïment i bon comportament a canvi d'acolliment, amb amenaça de centre, genera inseguretat)
- Perspectiva de **gènere i intergeneracional**: fomentar empatia
- Intervenció **centrada en acollides** i construïda amb la seva participació
- Acceptar i respectar agenda personal de menors, i facilitar **suport** institucional i **comunitari**: **normalitzar situació**
- Narració d'**història de vida**: promoure resiliència
- **Formació** a professionals i acollidores, treball **grup**al i servei de respir: contribuir a **prevenir** finalització d'AFE
- Millorar **competències parentals** d'acollidores: normes i límits des de l'inici, etapa crítica d'adolescència, gestió de conflictes amb progenitores

CONCLUSIONS

Confirmació parcial d'hipòtesi inicial: causes de ruptura dels AFE recauen principalment en tietes acollidores, més que en adolescents acollides. Però no s'ha pogut establir una relació de causalitat, directa o indirecta, de progenitores en el fenomen

S'intueix probable que problemàtiques de progenitores tinguin impacte en la vida de menors acollides i familiars acollidores

Entre desemparament i ruptura de l'AFE:

- Conductes disruptives de 37,98% a 58,97%
- Conductes de risc de 21,71% a 35,89%

LIMITACIONS I PERSPECTIVES DE FUTUR (1)

- Manca de **temps** (menys de 3 mesos) i de **recursos** (treball en solitari)
- Restricció en l'**extensió**
- Escassetat d'**investigacions prèvies** i **divergència en conceptualització de la ruptura** dels AFE
- Baix grau d'**estandardització i sistematització** en valoració, selecció i redacció d'indicadors i factors de risc

- **Reduir:**
 - Abast de la recerca, adaptant objectius, disseny i metodologia
 - Diversitat i complexitat de dades recollides, tractades i analitzades. Exclusió d'alguns ítems de factors de risc:
 - Edat, municipi, estat civil, germanes i/o altres persones al nucli de convivència, formació, antecedents de parella i familiars, i factors de protecció d'acollidores i progenitores; activitats extraescolars i continuïtat de la convivència de les menors amb les acollidores (en les finalitzacions per majoria d'edat); nacionalitat i discapacitats d'acollidores; reconeixement de paternitat, guarda i custòdia en cas de separació i acceptació del desemparament de progenitores; i serveis i recursos que han intervingut en el cas
 - Anàlisi d'aspectes subjectius dels AFE:
 - Motivacions per acollir i estrès per part de les familiars acollidores, necessitats d'aquestes i de les infants i adolescents acollides, o impacte de la influència indirecta de les progenitores en la finalització dels AFE

LIMITACIONS I PERSPECTIVES DE FUTUR (2)

- Variables associades a les professionals:
 - Sexe, edat, formació, anys d'experiència, mida de l'equip, nombre i qualitat de les intervencions, satisfacció de les persones ateses amb el servei, etc.
- Paràmetres estadístics:
 - Medianes, modes, desviacions estàndards, coeficients de variació, comparatives i correlacions
- **Futures línies de recerca:**
 - Causes de disminució actual de l'AFE en favor de l'acolliment residencial
 - Estudis longitudinals: anàlisi de períodes més llargs de temps i en major diversitat territorial de variables associades a estabilitat i bones pràctiques en acolliments considerats exitosos
 - Aprofundir en millora d'intervenció psicopedagògica amb els AFE amb perspectiva preventiva i comunitària